

POSTANOWIENIE

Dnia 31 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w osobie SSA Jolanty Hawryszko

po rozpoznaniu 31 grudnia 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa E. Ś.

przeciwko pozwanemu (...) Sp. z o.o. w S.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanego (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki na orzeczenie Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zawarte w punktach II i III wyroku z 1 sierpnia 2014 r. sygn. akt VII P 24/13

postanawia:

1. zmienić zaskarżone orzeczenie w punkcie II wyroku i nie obciążać powódki kosztami zastępstwa procesowego ponad kwotę 800 zł (osiemset złotych) oraz w punkcie III wyroku i nie obciążać powódki kosztami interwencji;
2. oddalić wniosek w pozostałym zakresie.

Sygn. akt III APz 11/14

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa E. Ś. przeciwko pozwanemu (...) Sp. z o.o. w S. z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanego (...) S.A. w W. o zapłatę wyrokiem z 1.08.2014 r. - I oddalił powództwo; II zasądził od powódki na rzecz pozwanego 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; III zasądził o powódki na rzecz interwenienta ubocznego 5.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty sądowej. W uzasadnieniu sąd okręgowy wskazał, że o kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.; stroną przegrywającą była powódka. Stosownie do § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490) pozwanemu należała się kwota 3.600 zł jako zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Natomiast na koszty poniesione przez interwenienta ubocznego składały się wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika 3.600 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.), opłata sądowa od interwencji ubocznej 2.000 zł, ustalona na podstawie art. 19 ust. 5 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy z 28.07.2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 1025) oraz opłata skarbową za pełnomocnictwo 17 zł; łącznie 5.617 zł.

Zażalenie na postanowienie sądu zawarte w punktach II i III wyroku złożyła powódka wnioskując o odstąpienie jej od obciążenia kosztami zastępstwa procesowego pozwanej oraz kosztami procesu interwenienta ubocznego w łącznej wysokości 9.200 zł. Zarzuciła naruszenie: art. 98 w zw. z art. 102 kpc przez uznanie, iż powódka powinna zapłacić na rzecz pozwanej koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł oraz interwenienta ubocznego koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3,600 zł oraz 2,000 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w sytuacji gdy powódka była zwolniona od ponoszenia kosztów sądowych ze względu na swoją szczególnie trudną sytuację materialną i finansową, w procesie była słabszą stroną, a nadto nie uwzględniono szczególnego przypadku uzasadniającego odstąpienie od obciążenia powódki kosztami postępowania; naruszenie § 6 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu poprzez jego zastosowanie, w sytuacji gdy zdaniem powódki Sąd powinien uwzględnić szczególnie trudną sytuację materialną, życiową oraz finansową powódki; naruszenie § 6 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu poprzez jego zastosowanie, w sytuacji gdy zdaniem powódki Sąd powinien uwzględnić szczególnie trudną sytuację materialną, życiową oraz finansową powódki.

Sąd apelacyjny rozważył zażalenie i uznał, że częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Co do zasady, w myśl art. 98 k.p.c. każda strona przegrywająca sprawę ma obowiązek zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Odstępstwo od tej zasady wprowadza art. 102 k.p.c., który stanowi: W wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Do okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji wskazanego przepisu, według utrwalonego orzecznictwa zalicza się te, związane z przebiegiem postępowania, ale też dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Utrwalony jest przy tym pogląd, zgodnie z którym sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 - z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (patrz: Lex; Komentarz aktualizowany do art.102 Kodeksu postępowania cywilnego Tomasz Demendecki)

W ocenie sądu apelacyjnego, okoliczności sprawy wpisują się w przesłankę wypadku szczególnie uzasadnionego, w rozumieniu art. 102 k.p.c. i uzasadniają istotne zmniejszenie obowiązku powódki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego należnych pozwanemu, który wygrał sprawę w całości. Powódka, jako żona zmarłego pracownika wystąpiła z powództwem w poczuciu krzywdy i z przekonaniem o jego słuszność, ale nie prezentowała postawy roszczeniowej – sprawa zakończyła się na jednym terminie rozprawy, a powódka nie zaskarżyła wyroku. Przy tym nie bez znaczenia był fakt, że pełnomocnik powódki nie reprezentował jej profesjonalnie, zważywszy na sposób sformułowania roszczenia, zatem nie można wykluczyć, że przy kompetentnej pomocy prawnej pozew w ogóle nie zostałby złożony. Chociaż powódkę obciąża wina w wyborze pełnomocnika, to dla oceny całokształtu jej sytuacji procesowej w kontekście art. 102 k.p.c., okoliczność ta przemawia na korzyść powódki. Sąd apelacyjny miał również na uwadze, że sytuacja rodzinna i materialna powódki są ciężkie. Powódka samotnie wychowuje trzy uczące się córki, a mąż w wyniku wypadku przy pracy doznał poważnych obrażeń ciała, które doprowadziły do zgonu. Z drugiej strony sąd apelacyjny miał też na uwadze, że powódka pozywając pracodawcę męża o zapłatę, jakkolwiek była zwolniona od uiszczenia opłaty, to powinna była liczyć się z możliwością przegrania sprawy, a zatem i koniecznością poniesienia kosztów procesu. Zwolnienie od kosztów procesu na etapie składania pozwu nie oznacza jednoczesnego uznania wypadku szczególnie uzasadnionego w rozumieniu art. 102 k.p.c.

Reasumując, sąd apelacyjny na podstawie art. 397 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie w punkcie II i na podstawie art. 102 k.p.c. uznał, że powódkę należy częściowo obciążyć kosztami, w kwocie 800 zł z tytułu zastępstwa procesowego,

co zrekompensuje niezbędny nakład pracy pełnomocnika pozwanego poświęcony na przygotowanie i poprowadzenie sprawy.

Natomiast kwestia rozliczenia kosztów interwencji ubocznej podlega odrębnej ocenie prawnej. Art. 98 k.p.c. stanowi o obowiązku zwrotu kosztów procesu, ale tylko przeciwnikowi procesowemu, czyli w tym przypadku pozwanemu. Nie stanowi podstawy prawnej dla rozliczenia kosztów procesu interwenienta ubocznego. W myśl art. 76 k.p.c. kto ma interes prawny w tym, aby sprawa została rozstrzygnięta na korzyść jednej ze stron, może w każdym stanie sprawy aż do zamknięcia rozprawy w drugiej instancji przystąpić do tej strony (interwencja uboczna). Interwenient uboczny zatem nie jest zobowiązany do udziału w procesie i ma swobodę wyboru, czy przystąpi do strony procesu. Podejmując w tej kwestii decyzję musi się liczyć z ryzykiem poniesienia kosztów interwencji. Oczywiście powinien przy tym rozważyć, czy strona do której przystępuje jest profesjonalnie reprezentowana i ewentualnie od tego uzależnić swoją decyzję o przystąpieniu. Należy też wskazać, że zgodnie z art. 107 in fine k.p.c. Sąd może także przyznać interwenientowi koszty interwencji od przeciwnika obowiązującego do zwrotu kosztów. Nie istnieje więc procesowy obowiązek uiszczenia kosztów interwencji przez stronę przegrywającą sprawę, a orzeczenie o tych kosztach zależy wyłącznie od uznania sądu, który musi uzasadnić swoją decyzję.

W ocenie sądu apelacyjnego okoliczności sprawy, wskazane wyżej jako podstawa do rozważań z art. 102 k.p.c., w pełni uzasadniają nie obciążanie powódki kosztami interwencji. Ryzyko udziału interwenienta w tym postępowaniu obciążało wyłącznie interwenienta szczególnie, że pozwany był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, który już w odpowiedzi na pozew zaprezentował skuteczną linię obrony. Zatem na podstawie art. 397 k.p.c. sąd apelacyjny zmienił zaskarżone orzeczenie w punkcie III i zgodnie z art. 107 in fine k.p.c. nie obciążył powódki kosztami interwencji.

Sąd apelacyjny w pozostałym zakresie oddalił wniosek powódki, zważywszy że domagała się nie obciążania żadnymi kosztami procesu, a co jest konsekwencją przedstawionej wyżej oceny prawnej.